

OLOV SVEDDELID

Sommaren med pappa

OLOV SVEDELID

Sommaren med pappa

Olov Svedelid

Sommaren med pappa

SAGA Egmont

Sommaren med pappa

Omslagsfoto: Shutterstock

Copyright © 1980, 2020 Olov Svedelid och SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726412208

1. E-boksutgåva, 2020

Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt med författaren.

1

Stellan gick in i porten där han bodde på Svarvargatan och travade upp för de tre trapporna. Han höll sig i den svängda ledstången efter den ritual han brukade. Han tog tag i stången för vart femte steg och drog sig uppåt med en plötslig knyck. På trappavsatserna stod hyresgästernas cyklar, trots att värden sänt brev till alla att detta var förbjudet. "Var god och begagna avsett utrymme i cykelkällaren." Men eftersom detta var lika med att cykeln slaktades efter bara några dar var det ingen som brydde sig om förbudet.

Namnskylden med "Skog" var gråbrun i hamrad tunn metall och bokstäverna var i relief. Under var brevinkastet och det stod alltid en smula på glänt som om årtiondenas postmottagande tröttat ut luckan. Stellan tog fram den platta nyckeln, vred upp låset och gick in i lägenheten.

Det var inte sig likt. Inte bara att mamma inte var hemma utan där var tecken på slarv, som han inte var skyldig till, och att mamma skulle låta något ligga var otänkbart.

- Mamma! ropade han in mot rummet.

Inget svar. Hon hade ju sin lediga dag och då borde hon vara hemma. Om hon inte var och handlade förstås, men det var inte heller troligt. Hon brukade ju ta hem från ICA så att det räckte över fridagen. Han hängde upp jackan och steg in i rummet.

En stol var omkullslagen, duken på matbordet var skrynklad och dörren till det gamla linneskåpet flaggade halvöppen. Hade det varit inbrott? Mamma hade sagt flera

gångar att de måste skaffa ett bättre lås, men det hade inte blivit av. Men TV:n stod i sitt hörn och glodde med sitt kalla döda öga och den förmånsköpta stereon med de smala högtalarna bredde ut sin ljudfamn på den långsträckta bänken.

Hans rum var också tomt. Förr hade båda sovit i det, men när han blev äldre och fick prylar hade mamma flyttat ut till stora rummet och där bäddade hon upp bäddsoffan varje kväll. Den knarrade och han kunde höra när hon vände på sig, men hon trivdes bra med den och ville inte köpa någon ny.

Stellan kastade en hastig blick i köket och det var ett nytt mysterium. På det runda IKEA-bordet stod en halv kopp kaffe och på diskbänken nersmetade tallrikar och glas, och han kände igen det från morgonens frukost.

Någon tog i ytterdörren och han skyndade ut för att öppna. Den väldiga fru Strömberg tog ett steg in i lägenheten och slöt honom till sin böljande famn. Han tyckte att han höll på att kvävas av allt detta mjuka hull.

- Det är förfärligt, Stellan. Alldeles förfärligt!

- Vad då?

- Din mamma. Hade jag inte varit hemma hade det gått illa, det ska jag säga dig. Jag hörde ropen. Huset är lyhört och det har jag alltid skällt på, men nån fördel har det i alla fall.

- Vad är det med mamma?

Hon drog djupt efter andan och barmen blev enorma ballonger. Hon vägrade att släppa honom och han tyckte inte att han kunde slita sig heller. Tydligen hade hon gjort mamma en tjänst.

- Hon halkade och bröt benet. Lårbenshalsen. Alldeles förfärligt. Just när du hade gått till skolan i morse. Hon skrek och jag hörde henne. Tur att du hade lämnat dörren olåst när du gick. Stackars människa! Hon hade så ont. Jag

ringde efter ambulansen förstås och följde med henne till S:t Erik. Det var ett elände ska jag säga dig.

Hon kramade honom hårt igen liksom för att understryka eländet, och Stellan pustade sig fri och tog skydd bakom matsalsbordet. Fru Strömberg slog sig suckande ner i skinnfåtöljen, mammas stolthet och som kostat uppoffringar att köpa.

- Du kan inte besöka henne idag. Det sa doktorn ifrån. Men i morron kan du nog gå dit och prata med henne.

- Vi skulle ha åkt till Värmland, mumlade Stellan. Mitt sommarlov börjar i dag.

- Det blir inget av med det nu. Det enda hon får åka är båren mellan avdelningarna. Jag lovade att se till att du fick mat i dag och i morron bitti. Tror du att du törs ligga ensam i lägenheten i natt?

- Varför skulle jag inte våga det?

- Tja...

Hon slog ut med en tjock hand för att markera onda makter som lurade på ensamboende. Det blev en stunds tystnad och de såg på varandra. Han kunde märka en lust hos henne att hala honom till sig igen och tog ytterligare ett steg bakom bordet.

- Jag har tittat i kylskåpet, sa hon. Du har ju så att du reder dig till lunch. Du kan komma in till oss klockan fem på middag. Blir det bra så?

- Ja tack.

Hon hävde sig upp ur skinnfåtöljen och hennes ansikte blev rött av ansträngningen.

- Är det nåt annat får du förstås ringa på när du vill. Annars har vi maten klar fem. Då kommer min man hem från jobbet.

- Jag ska komma in då.

Det var skönt att få bli ensam igen. Stellan reste upp den omkullslagna stolen och strök ut duken med handflatan.

Han började bli hungrig och plockade ihop en ensamlunch ur kylskåpet; kalla köttbullar och kall potatis, mjölk och en ostbit. I grönsakslådan låg några tomater, men de verkade övermogna och de fick vara.

Skulle han diska av? Han sköljde av några tallrikar, men tappade lusten och gick in i sitt rum istället och la sig på sängen och läste Fantomen.

Äntligen blev klockan fem och han ringde på hos Strömbergs. Den här gången var det herr Strömberg som öppnade och han riskerade inte den kram han förberett sig på genom att hålla kroppen redo att huka in under famnen.

- Jaså, här har vi matgästen. Välkommen får man väl säga då, fast anledningen är tråkig. Vi äter i köket förstås.

Strömberg var mager och skallig och ryggen var krummad, men han hade vänliga ögon och han log mest för jämnan. Stellan tyckte ganska bra om honom.

Fru Strömberg stod vid spisen och fettet fräste i stekpannan. Hon hade ett grönrutigt förkläde som var stort som ett täcke och när hon talade fladdrade det som för en sommarvind.

- Det blir vanliga köttbullar. Jag antar att det går ner?

- Jadå.

Visserligen hade han redan ätit köttbullar den dagen, men det kunde han äta en gång till. Han var inte kinkig med mat. Han började skala potatisen och Strömberg slog upp pilsner till sig och såg frågande på Stellan.

- Dricker du lättöl?

- Hellre mjölk.

- Inte ska du bjuda pojken på pilsner! fräste fru Strömberg i kapp med köttbullarna.

- Jag vet ju inte. Ungarna nu för tiden kan man tro vad som helst om. Inte illa ment, Stellan.

De åt och fru Strömberg trugade. Hon hade kommit in i sitt medlidsamma tillstånd igen och ackade och oade över

hans sorgliga öde att bli lämnad ensam och naturligtvis var en del av utropen också ägnade hans mor den stackars människan som låg i sträck på sjukhuset.

Strömberg betraktade inte Stellan som en gäst som han behövde ta en värds hänsyn till utan rapade högljutt efter maten. Kaffe skulle det vara och makarna Strömberg rörde i kopparna medan Stellan fick en söt läsk som dessert. Han tyckte inte om smaken men drack ändå för artighets skull.

- Du har väl fyllt åtta, va? frågade Strömberg.

- Jag är tio.

- Kors i jösse namn vad tiden går! Vilken klass går du då i skolan?

- Jag har gått första året i mellanstadiet.

- Jaså. Vad innebär det i antal år? Det är ju så mycket som har ändrats sen en annan gick i plugget.

- Fyra år.

- Vad ska du bli när du blir stor?

Det var den vanliga frågan från vuxna och Stellan hade inget svar att ge. Han var väl införstådd med att man måste arbeta för att få pengar till mat och hyra, men han visste inget som lockade. Strömberg nickade sympatiserande.

- Ta det lilla lugna du. Ställ dig inte på en verkstad bara. Som jag har fått göra. Det är ett knog.

- Åja, vi har klarat oss bra. Klaga inte på verkstan du. Värre kunde du ha fått det.

- Jaja. För all del. Men önska kan man väl få. Hör du Stellan, jag antar att du ska åka till nån släkting medan din mamma ligger på sjukhuset och blir kurant?

- Vi har inga vad jag vet.

- Klart att du har släkt. Det har alla människor.

Stellan funderade en god stund och ett svagt minne från det mamma hade sagt en gång vaknade.

- Det finns visst nån kusin, men ingen som jag har träffat.

Makarna växlade en blick och fru Strömberg klarade strupen och sänkte rösten.

- Och din... pappa?

Stellan drack ur bottenlatten av läskedrycken. Den hade inte vunnit i smak.

- Mamma talar aldrig om pappa, och jag har inte sett honom nån gång. Han är väl död.

Det blev tyst en stund. Fru Strömberg plockade på bordduken och såg ut att vilja brista ut i beklaganden men ändrade sig.

- Hur ska du klara dig då? Jag menar, nu när din mamma inte är hemma och kan ta hand om dig. Du får ju inte gå vind för våg. Det tillåter inte myndigheterna.

- Jag vet inte.

Åter såg makarna på varandra. I mannens ögon en fråga, i kvinnans blick ett svar. Strömberg suckade.

- Tyvärr kan inte Aina och jag ta hand om dig. Det är alldeles för stort ansvar.

- Och sen åker vi till sommarstället varje helg och vi har vårt och du förstår... Nej, det går bara inte. Vi är ju bara grannar också. Inte släkt så att säga.

- Just det, instämde mannen. Vi är inte släkt. Nog för att vi skulle vilja, men vi är inte släkt.

Stellan svarade inte, därför att det inte var något att svara på. Fru Strömberg sa eftersinnande:

- Det får väl bli det sociala då. Dom har säkert nåt bra fosterhem tillfälligt.

Hennes man instämde livligt för att visa sin goda vilja.

- Fosterhem är bra nu för tiden. Min själ inte Barnen från Frostmof jället inte.

Stellan sköt undan stolen.

- Tack för maten. Det var väldigt gott.

- Du får gärna stanna här ikväll om du vill. Vi skulle ju kunna...

Strömberg letade i minnet efter ett lämpligt sätt att förströ en tioåring på

- ... klippa pappersborgar. Som man gjorde i Allers när jag var grabb. Jag skulle kunna rita upp på kartong och så klipper vi. Jag har för mig att man klistrade ihop sidorna sen. Jag rörde ut mjöl i vatten men nu har vi Karlssons klister.

- Det är visst en långfilm på TV i kväll, och sen går jag och lägger mig.

Fru Strömberg strök honom moderligt över håret.

- Gör du det, pojke. Du vill förstås sitta i fred. Du är ledsen över att din mamma har råkat så illa ut. Jag begriper. Det hedrar dig. Kom in i morgon bitti så får du frukost innan du går till henne.

- Det behövs inte. Jag har mjölk och smörgås och ost hemma. Det går fint.

De försökte inte hålla honom kvar, och Stellan gick in till sin lägenhet. Han var mätt och trots att klockan inte var mer än kvart över sex började han bli sömning. Disken i köket stirrade ondsint på honom, och han förstod att han var tvungen att ta itu med den om nu mamma inte skulle komma hem på ett tag. Motvilligt hällde han upp hett vatten i hon och borstade rent tallrikarna och sköljde under rinnande vatten.

Han kröp ihop i soffan och slötittade på TV en stund. Långfilmen började klockan åtta och det hade stått i morgontidningen att den var spännande, men det visade sig vara en seg historia om en läkare och en blond dam som trodde att han hade dödat hennes far. Bara en massa prat och sura blickar. Inget att titta på.

Han la sig i sängen och knäppte händerna under nacken och stirrade upp i taket. Fiske skulle det alltså inte bli i Värmland. Mamma hade fått låna torpet av en

arbetskamrat som skulle åka utomlands. Nu fick väl någon annan åka dit istället.

Vad var det sociala för något? Och vad var ett fosterhem? Vilka var barnen från Frostmofjället? Det lät konstigt och inte särskilt roligt. Skulle han få stanna i Stockholm? Ögonlocken klippte, han vände sig på sidan och drog upp högerbenet till den invanda sovställningen. En sista tanke flaxade till i hjärnan.

Var satt lårbenshalsen?

2

- Jag tog med mig vindruvor och choklad, sa Stellan.
 - Snällt av dig.
 - Det var fru Strömberg som sa att jag skulle köpa det. Det är sånt man tar med sig, sa hon.

Mamma log mot honom men han kunde se att leendet var ansträngt. Hon hade en del rynkor i ansiktet och de tycktes ha blivit skarpare bara över natten. Hon hade ett grått filttäcke över kroppen och det låg på skenor, så att det såg ut som om de spärrade upp ett tält. Stellan satt på en trästol bredvid henne. I rummet fanns två sängar och i den andra låg en gammal russinskrynkelig kvinna med tunt vitt hår och sov så lätt och ljudlöst att man måste titta länge för att märka bröstets små hävningar.

- Har du ont? frågade Stellan.
- Inte känns det gott precis. Men jag har fått mediciner.
- Jaha. Fint.

Han kände sig bortkommen i den vita salen och visste inte riktigt vad han skulle säga.

- Hon skulle komma och hälsa på nästa vecka.
- Vem då?
- Fru Strömberg.
- Hon är vänlig Strömbergskan.
- Hon bjöd på middag i går kväll och jag ska dit i dag också, men sen åker dom till landet.

Mamma la handen över ögonen och andades tungt några gånger.

- Jag blir så trött av medicinerna, mumlade hon. Jag skulle vilja sova i flera dygn.

- Ska jag gå?

Hon klippte med ögonen och försökte sig på ett nytt leende och hämtade kraft för mer prat.

- Tok, nog orkar jag prata med dig en stund. Du låste väl när du gick hemifrån?

- Jada.

- Säkert? Drog du i dörren?

- Ja, det gjorde jag.

- Du glömde låsa när du gick i går. Visst var det tur eftersom fru Strömberg kunde höra när jag skrek, men hur som helst hade du glömt att låsa, och du vet att när man inte låser så...

- Men i dag låste jag.

- Nå då så. Du måste vattna blommorna också. Du får inte glömma det. Solen frestar hårt på växterna nu och dom måste ha sitt vatten. Den stora kaktusen har fått blommor. Har du sett dom?

- Jag tror det. Dom där röda, va?

- Orangefärgade.

Hon suckade djupt.

- Gud i London så mycket det är att hålla i ordning hemma, och hur ska det bli nu? Att jag kunde vara så förbaskat drullig att jag bröt benet i mitt eget vardagsrum. Man är en stor kossa ibland det är visst och sant.

Stellan sa ingenting, det var inget han kunde svara på och hon fortsatte:

- Tur i oturen var att det inte var fullt så komplicerat som dom trodde först. Men jobbigt ändå och minst tre månader tar det här på sjukhuset, och sen får man gå sjukskriven en bra törn. Jag som aldrig är sjuk annars. Hur var betyget förresten?

- Så där.

- Har du det med dig?

- Nej.

- Jaså. Men ta med dig det nästa gång. Man vill ju faktiskt veta hur du har skött dig.

Hon sträckte ut en svettig hand och strök honom över kinden.

- Tänk, som jag hade planerat för den här sommaren! Bara du och jag uppe i det där torpet. I två och en halv månad hade jag fått ledigt och sparat hade jag gjort. Nä, man ska aldrig ta ut nåt i förskott, den saken är klar. Ta en bit choklad förresten. Jag är inte sugen själv. Jag har ingen aptit alls.

Stellan öppnade asken och stoppade i sig de två bitar som var märkta "nötkrokant" och valde sedan ett par med flytande, sött innehåll. Mamma såg på honom med besynnerligt svullna ögonlock.

- Vad ska det bli av dig nu i sommar då?

- Det blir väl det sociala, svarade Stellan.

Mamma ryckte till och tycktes få något illasmakande i munnen.

- Det är för bedrövtligt! Här sliter man som ett djur för att få ihop för oss båda och så händer det här och strax är socialen inkopplad. Jag har bett att få ett samtal med kuratorn så fort som möjligt, och dom skulle försöka ordna en tid i morgon. Du får klara dig själv i ett par dar till. Går det?

Han nickade och hon såg en smula tvivlande ut men utvecklade inte sin oro.

- Jag har pengar i handväskan på byrån och det finns en del pengar hemma i den lilla vita asken i andra byrålådan. Köp det du måste ha och använd slantarna efter bästa förstånd. Men slösa inte. Sen får jag be fru Strömberg gå till posten och betala hyran och dom andra räkningarna vid månadsskiftena. Jag ska ordna en fullmakt åt henne så att hon kan ta ut på sparbanksboken.

- Vad är ett fosterhem för nåt?

Hon grunnade länge på frågan och pannan var blank av svett. Det var tydligt att hon hade ont igen och gjorde små miner som tydde på att medicinerna upphörde att verka.

- Det är ett hem för tillfälliga nödsituationer. Numera tar man ju reda på vad det är för slags folk som blir fosterföräldrar. Hör du Stellan, jag tror att jag får be dig gå nu, men jag vill gärna att du kommer hit efter sex och hälsar på mig igen.

Fem i sex var han tillbaka och i kiosken i entrén till S:t Erik köpte han i alla fall Hemmets Journal och Allers eftersom han visste att hon tyckte om att lösa korsorden. Även om hon hade ont i benet kunde hon ju alltid lösa korsord, det var han övertygad om.

När han kom in i salen låg den gamla kvinnan fortfarande och sov, men mamma hade redan besök. Vid hennes säng satt en kortvuxen man med runt månansikte och ett vänligt flin. Hyn var rödbrusig och håret bestod av tunna strån som låg borstade till en cirkel på hjässan. Han var klädd i senapsbrun blazer, gula byxor, där magens överhäng valkade över svångremmen, en grön polotröja och flätade, ljusa sommarskor. I handen hade han en blomsterbukett som han tydligen ville lämna till henne. Men han hade inte kommit så långt än.

De var fullt upptagna av varandra och de såg inte Stellan som stod vid dörren och såg skyggt på mannen. Mamma tyckte uppenbarligen inte om honom, hennes ansikte var blankrött av förargelse. Hon hade den där minen som Stellan kände igen och som betydde att hon kände sig svart inombords.

- Din lase! morrade hon. Nu dyker du upp som en mullsork.

- Nog för att jag har liknats vid mycket, men aldrig en mullsork. Trevliga djur förresten. Gör mer nytta än vad

man tror.

- Nytt! Vad vet du om det? Du har väl aldrig gjort ett hederligt dagsverke i hela ditt liv. Och jag går inte med på det och hör sen!

- Men det är ju en idealisk lösning, Linnea. Här kommer jag som Deus ex machina. Det är som om jag var sänd av en högre makt.

- Gäller det dig är det en lägre makt som ligger bakom. Du tror väl inte att jag skulle... Vad i hela friden tar du dig till nu då?

Tankspritt hade han stoppat en cigarr i munnen och med ett kort utrop lät han den försvinna ner i fickan igen. Mamma blev ytterligare en nyans mörkare i hyn. Så fick hon syn på Stellan.

- Hej, sa han och klev fram till sängen. Jag köpte dom veckotidningarna som du brukar köpa. Har du dom kan jag byta.

Mannen tog honom om båda axlarna och skakade honom och log så brett att han kunde se att kindtänderna var guldblombade. Stellan lät det ske. Han kunde ingenting annat göra.

- Stellan! Minsann är det inte Stellan. Jag säger då det.

Mamma sa med en röst som man kunde klippa ståltrådmed:

- Hälsa ordentligt, Stellan. Den här... figuren är din pappa!

3

Stellan kom inte på annat att säga än:

- Jag trodde att du var död.

Mannen skrattade och Stellan var tacksam att han inte rufsade honom i håret. Det var annars vad man brukade göra när man ville visa uppskattning. Mammans röst gick upp i diskant.

- Jag går inte med på det!

- Linnea, var förnuftig nu. Glöm inte att jag verkligen är grabbens pappa och jag vill lära känna honom.

- Du har haft tio år på dig att kontakta honom.

- Det har varit ditt och det har varit datt. Men nu är jag här, och kom ihåg att det faktiskt står om umgängesrätt inskrivet i domen. Vad ska du göra annars?

- Alla lösningar är bättre.

Mannen klappade henne på kinden och hon såg ut att vilja spotta på handen, men hans leende var lika välvilligt.

- Jag behöver semester, och jag hade planerat att resa runt i landet lite i alla fall.

- Med häst och vagn då?

- Jag har en utmärkt bil. Ett mekaniskt mästerverk. Och så har jag ett tält som inte skulle skämmas för sig i Versaille. Det blir rena paradiset för grabben, och bildande blir det också. Det är inte många som får konkreta geografiektioner på det här sättet.

Mannen viftade med blomsterbuketten mot hennes ansikte och hon höll andan som för att slippa andas in doften av blommor från denne förhatlige. Stellan kunde

inte kalla honom pappa, ens i tankarna. För honom var han bara en rundlagd man med mjuk röst.

- Erkänn att det blir den vettigaste lösningen, Linnea. Var inte så förbannat envis.

- Det han lär sig av dig är inte geografi utan en massa ofog. Du förstör honom bara.

- Linnea, du känner mig så lite. Vad vet du om mig egentligen? Du och jag hade en fin tid tillsammans och särskilt i början, då...

- Håll din trut!

Mamma lät ansträngd och matt, tårarna låg och lurade i ögonvrån och avvaktade marschsignal. Mannens röst blev en nyans mjukare och mer övertalande.

- Du ska inte vara orolig. Jag vill bara lära känna honom och du har ju honom tillbaka hel och ren till nästa läsår.

Mamma såg hjälplöst på Stellan.

- Han där vill att du ska flacka land och rike runt med honom i sommar.

- Jag trodde det sociala skulle ta hand om mig.

Mannen gjorde en vid gest med högerhanden och mamma bet sig hårt i underläppen.

- Ska vi överlämna grabben till myndigheterna? När hans köttslige farsgubbe vill göra sin plikt.

Mamma var tyst en lång stund och man såg hur hennes tankar svartnade sinnet. Hon fingrade på Hemmets Journal som om artiklarna i den skulle kunna ge svaret. Till slut suckade hon så djupt att det lät som en pust från ett gruvschakt.

- Ta honom med då! Jag lär väl inte kunna hindra det. Du har ju lagen på din sida.

- Det blir bäst för oss alla, Linnea.

Mamma hävde sig upp på armbågarna och håret spretade runt hennes rödilskena ansikte och hon väste:

- Men det säger jag dig, Samuel, att om du skadar pojken det allra minsta så kommer jag personligen att slå dig med

slaktarkniv, det kan du vara säker på.

Stellan hade aldrig hört mamma använda sådana uttryck och hon såg ut att mena varje ord.

- Gå ut nu, fortsatte hon till sin före detta man. Jag vill prata ensam med Stellan.

- Som du vill, Linnea. Här är blommorna. Du kan be en sköterska sätta dom i vatten. Är naturens små underverk, inte sant?

Han lämnade rummet följd av mammas stickande blickar. Mamma la sig på rygg igen och hon såg upp i taket, och hon verkade plötsligt så kraftlös att hon tycktes vara utan liv.

- Jag vill ha ett kort från dig varenda dag. När jag säger varenda dag så menar jag varenda dag. Den dag det inte kommer ett kort sätter jag polisen på honom.

- Jag ska skriva varje dag. Det lovar jag.

- Far du illa åker du hem! Du ska inte tveka. Ha pengar gömda någonstans utan att han vet om det, så det räcker till en biljett. Har du förstått?

Stellan började känna sig obehaglig till mods. Skulle mannen som var hans pappa slå honom?

- Jag lägger pengar i skon.

- Tro inte på mer än tio procent av vad han säger. Inte ens det förresten. Han ljuger och vränger till så att det är synd och skam. Han kan lura en till vad som helst. Jag råkade... men det är glömt nu. Du ska se upp med honom. Har du förstått?

- Jag tror det, sa Stellan tveksamt.

Hon la en matt hand över ögonen och flämtade:

- Jag ångrar mig redan. Det här går aldrig väl.

- Hej då, mamma. Det är väl bäst att jag ger mig iväg då.

Hon vände ansiktet mot honom. Ilskan hade runnit bort och hyn var istället pappersbiek.

- Får man inte en avskedskram i alla fall? Så man har nåt att minnas denna hemska sommar.

Stellan gick fram till henne och kramade henne, och hon grep tag i honom så hårt att det verkade som hon aldrig ville släppa honom.

- Kom ihåg att det är jag som älskar dig! viskade hon.

Varligt gjorde han sig fri och vinkade mot henne när han baklänges gick mot dörren, och hon följde honom med stora, mörka blickar.

- Packa din väska så att du har med dig ordentligt med ombyte. Ren ska du vara i alla fall.

- Hej, hej.

När han öppnade dörren vände hon bort blicken och hon bet så hårt i underläppen att han hann se några bloddroppar tränga fram. Utanför dörren stod mannen och då han såg Stellan la han handen på hans axel och tillsammans gick de korridoren bort till hissen. En sköterska kom och med gammaldags sirlig artighet öppnade han dörren för henne, och de åkte ner till entréplanet.

När de kom ut på gatan tycktes mannen ha tappat ett tungt ok och han andades in avgasluften som om det varit livgivande parfym. Han kisade mot solen och sa:

- Det är nåt med sjukhus som gör att tungan fastnar vid gommen. Jag tror att det är allt vitt kakel. Det finns inget mer deprimerande än stora sjuk av vitt kakel.

Han tog fram cigarrstumpen, tände den och blossade njutningsfullt.

- Mamma säger att det är en äcklig ovana att röka, sa Stellan.

Mannen nickade och log svagt.

- Din mor har bestämda regler om det mesta.

- Det sätter sig i gardinerna, säger hon.

- Det är nog tvärtom. Det är en äcklig vana att ha gardiner. Som allt suger sig fast vid.

Han började gå mot parkeringsplatsen och de gråblå molnen stod som skyar runt hans runda huvud. Stellan lät blicken svepa över de parkerade bilarna. Vilken bil var hans? Uppe på salen hade det låtit som om det var en amerikanare. Stellan var förtjust i stora, svepande bilar.

- Vad ska jag kalla dig? frågade han.

Mannen stannade till och kliade hakspetsen med lillfingernageln.

- Det måste vi lösa. Det har du alldeles rätt i. Vi kan ju inte gå omkring och kalla varandra för herr. Jag är ju din pappa, men...

Betänksamt släppte han fimpen på marken och dödade den med klacken.

- Det känns för ovant att bli kallad pappa, och den rollen har jag ju inte spelat särskilt övertygande heller.

- Mamma sa ju Samuel till dig?

- Jo. Min gamla mamma och din mor är dom enda som har kallat mig för Samuel. Kvinnor som har försökt bestämma över mig. Alla andra kallar mig för Sam.

- Då säger jag också Sam.

Han ljusnade och gav sonen en tillgiven buff med löst knuten hand.

- Så enkelt är det ju. Klart att du ska kalla mig för Sam. Du är rätt klipsk. Får jag se på dig förresten.

Han stannade och tog ett steg tillbaka och mönstrade Stellan som om sonen varit ett konstverk som han skulle avge ett omdöme om.

- Jaha ja, den breda munnen har du fått efter mig. Bred mun ska man ha. Våra största tänkare har haft munnar som lagårdsdörrar. Mörkblont hår, jaha, det är nog också efter

mig, och det mörknar nog med tiden. Ögonen har du efter Linnea. Bra det. Hon har snygga ögon.

Själv hade han blå knappögon och de förlorade sig ofta i kisande påsar.

- Du är mager som ett streck. Du ser ut som ett utropstecken.

- I så fall ser du väl ut som en stor punkt.

Sam brast ut i ett våldsamt skratt och lyfte Stellan och valsade runt med honom.

- Det är bra, grabben! Du kan svara för dig. Det kommer du att behöva i framtiden. Den tillhör dom som kan ge svar på tal. Alla andra får stå bakom och lyssna.

Han släppte ner honom och småkluckande av kvarvarande minnesskratt fortsatte han mot parkeringsplatsen.

- Vi kör hem till dig och hämtar vad du behöver. Hur länge är du ledig från skolan?

- Jag börjar den 28 augusti igen.

- Då kommer du hem den 27. Jaha, då kan du hoppa in.

Stellan stirrade på den rosthög som stod på parkeringsplatsen. Detta var inte en bil, det måste vara något som någon lämnat kvar med flit för renhållningen att ta hand om. Han svalde och pekade.

- Är det där din bil?

- Jajamensan. En Taunus från 1958. Dom kunde göra bilar på den tiden. Går som en klocka.

- Den är ju... urgammal!

Sam klappade ömt bilen på taket.

- Har du inte hört talas om det långa perspektivet? Alla bilar blir bara dyrare efter en viss ålderströskel. Tänk att köpa en Bugatti från 1925. Det har inte ens Wallenberg råd med. Taunusen kommer att följa samma väg, förstår du. Det är det långa perspektivet.

- Men den är ju genomrostig!

- Det är det korta perspektivet, suckade Sam. Tiden har en tråkig tand ibland.

Stellan klev in i förarsätet bredvid Sam och höll på att storkna av den inpyrda cigarrlukten. Han nös och vevade ner den knirkande rutan och andades in frisk luft.

- Det luktar illa, stönade han.

- Säger du det? sa Sam förvånat. Det har jag aldrig märkt.

Men du vänjer dig. Det gör man med allt. Till slut kommer du att sakna doften.

Stellan tvivlade starkt på att han någonsin skulle sakna den torrfräna odören och han behöll rutan nervevad. Sam fick i gång motorn vid tredje försöket, och den lät som om den protesterade mot att bli avbruten i en välförtjänt vila. Sam la in backväxeln, det skrapade oroväckande i växellådan då han backade ut för att kunna vända.

När han la in ettan skuttade bilen till som av en knuff och motorn hostade vädjande om att få slippa jobba, men till slut grep den motvilligt sitt värv an.

- Den här håller inte hem, sa Stellan.

- Stellan, du är en trevlig grabb på alla vis, men du förstår dig inte på bilar. Den här bilen kommer att hålla över hela sommaren och en god bit på nästa utan att mucka.

Stellan tvivlade på det också, men han hade ingen egen erfarenhet att falla tillbaka på vid en argumentation. Sätet var av gult tyg från början, nu var färgen obestämd och materialet var nersuttet och sladdrigt.

Trots Stellans domedagsprofetia kunde Sam stanna fordonet utanför huset på Svarvargatan och han låste omständligt dörrarna. Stellan undrade varför. Vem skulle vilja stjäla den rosthögen?

- Hur visste du att mamma låg på sjukhus?

- Jag sökte henne i hemmet och träffade på en dam som påstod att hon hade räddat din mamma från att avlida. Strömberg hette hon. Var det sant? Låg Linnea verkligen för döden?

- Hon hörde hur mamma ropade på hjälp och dörren var öppen.

- På så vis. Nåja, det är så nära hjältemod man kan begära i dag.

Stellan låste upp och Sam lät sina nyfikna knappögon falka runt lägenheten.

- Här bor ni ju riktigt trevligt på ett småborgerligt vis.

- Vad betyder det?

- Att så skulle jag också ha det om jag var stadigboende. Alla är småborgare i själen. Ska du packa då?

Han fortsatte att granska hemmet medan Stellan gick in i sitt rum och tog fram den väska han fått i present en gång då han skulle på läger med Unga Örnar. Det var enda kontakten han haft med den organisationen. En lördag och söndag var nog, men väskan var ju bra att ha.

Han stoppade ner de underkläder och strumpor och tröjor som han förmodade att mamma skulle ha sagt till om och rullade ihop ett par extrabyxor och en jacka.

Tandborsten och kräm skulle hon också ha packat ner. Vad skulle han ta mer? Transistorn kanske. Han lät den glida ner i väskan, men sedan kom han inte på mer. Det var nog inte särskilt gott om plats i rostbilens bagageutrymme heller.

Då han kom ut i rummet hörde han på spilljudet, att Sam var på toaletten. Han snodde fram till byrån och drog ut lådan och tog den vita asken med sedlar. Några ögonblick tvekade han. Vad kostade en biljett från vart som helst till Stockholm? Snabbt lät han tre hundringar försvinna i högerskon. Lika många sedlar stoppade han i jackfickan för eventuella utgifter och sköt igen byrålådan.